

Artur Lis

Korzenie i ewolucja instytucji prawa sądowego

Recenzja książki red. Damian Gil, Wydawnictwo KUL, Lublin 2013, ss. 450.

Monografia *Korzenie i ewolucja instytucji prawa sądowego* z serii *Współczesne problemy wymiaru sprawiedliwości* to pokłosie konferencji naukowej, która odbyła się na WZPiNoG KUL w dniach 23-24 kwietnia 2013 roku. Praca ukazała się pod redakcją doktora Damiana Gila, adiunkta w Katedrze Prawa Karnego i Postępowania Karnego WZPiNoG KUL w Stalowej Woli, wykładowcy WSEPiNM w Kielcach, autora publikacji z zakresu prawa karnego procesowego i nauk penalnych. We wstępie autor ten zaznaczył: „Trzecia już monografia naukowa z serii *Współczesne problemy wymiaru sprawiedliwości* traktuje o instytucjach prawa sądowego, które przeszły już do historii lub wskutek zmiany ustroju uległy przeobrażeniom. Autorzy podjęli się również omówienia zagadnień orzeczniczych, które wpływają na zmianę stanu prawnego i rzutują na postrzeganie instytucji współczesnych prawu sądowemu oraz o znaczeniu historycznym”.

Książka składa się z trzech części: część I. Prawo karne: Artur Aleksander Dąbrowski - *Stalking w badaniach empirycznych*; Paweł Dębowski - *Brak ławników w sądach*

rejonowych w sprawach karnych - *naruszenie zasady udziału czynnika społecznego w sprawowaniu sprawiedliwości?*; Patrycja Lebieź - *Pozbawienie praw rodzicielskich jako kara na gruncie Kodeksu Karnego z 1932 i 1969 roku*; Beata Marciniak - *Pojęcie właściwego zbiegu przepisów ustawy - uwagi de lege lata i de lege ferenda*; Aneta Michałek - *Sprzeciw od aktu oskarżenia - rys historyczny i perspektywy przywrócenia instytucji do procesu karnego*; Patrycja Ptak - *Recydywa w ujęciu historycznym i uwagi de lege ferenda*; Olena Sharvan - *Wyrok na podstawie ugody o uznaniu winy w prawie karnym ukraińskim z komentarzem prawnoporównawczym do prawa polskiego*; Marek Smarzewski - *Zgoda dysponenta dobrem prawnym jako okoliczność wyłączająca bezprawność. Perspektywa komparatystyczna*; Patrycja Stępień - *Podstawy tymczasowego aresztowania - rozważania historyczne i porównawcze*; Monika Szumilas - *Orzecznictwo polskich sądów karnych w sprawach o zniesławienie w ocenie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka*; Justyna Szyszkowska-Rafalska - *Instytucja konfiskaty*

mienia, jako relikty epoki PRL-u i nie tylko; Karolina Zając - *Czynnik społeczny w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w Polsce- przywrócenie instytucji ławy przysięgłych*; Anita Ziółkowska - *Instytucja Asesora sądowego ex ante i de lege ferenda*. Część II. Prawo cywilne: Anna Banaszewska - *Postępowanie grupowe w procesie cywilnym - czy należałoby powrócić do założeń projektu*; Kuba Lewandowski - *Rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów dotyczących sprzedaży jako przykład aktywności legislacyjnej instytucji Unii Europejskiej*; Aneta Makowiec - *Reflections on the normative qualification of the institution of a disposal of an emptied mortgage place*; Klaudia Mazur - *Charakterystyka odrębnego postępowania w sprawach gospodarczych oraz ocena zasadności uchYLENIA przepisów Kodeksu postępowania cywilnego regulujących to postępowanie*; Karolina Milka - *Zaskarżanie uchwał spółek kapitałowych - ujęcie porównawcze*; Monika Próbka - *Prawo do rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie a zaskarżenie przewlekłości postępowania w prawie polskim*. Wybrane zagadnienia; Karolina Sidorska - *Zapis windykacyjny w aspekcie porównawczym- regulacja polska a rozwiązania wybranych państw europejskich*; Michał Szypniewski - *Odpowiedzialność przewoźnika lotniczego a wybuch wulkanu - rozważania na tle dorobku UE i orzecznictwa*; Kamil Wiciński - *Geneza instytucji podpisu elektronicznego oraz jego zastosowanie jako dowodu w odniesieniu do polskiej procedury cywilnej i prawodawstw wybranych państw*; Dominika Zybala - *Zarys problematyki kształtowania się polskiego modelu instytucji skargi kasacyjnej - ujęcie prawnohistoryczne*. Część III. Prawo admi-

nistracyjne i wybrane zagadnienia prawa publicznego: Damian Bara - *Najwyższy Trybunał Administracyjny jako organ władzy sądowniej II RP*; Łukasz Jurek - *Prawa emerytalne a możliwość świadczenia pracy na tle orzecznictwa TK*; Mateusz Kosmol - *Regulacja prawa patentowego z 1926 r. a współczesna ochrona wynalazków i wzorów użytkowych*; Katarzyna Kostyła - *Sąd Najwyższy kontra Trybunał Konstytucyjny - rozbieżności i spory władzy sądowniczej*; Anna Krawczyk-Sawicka - *Przegląd wybranych orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego w zakresie wyłączności ustawy w kształtowaniu obowiązków podatkowych*; Magdalena Krawczyk - *Kierunki rozwoju instytucji licencji przymusowej*; Magdalena Krawczyk - *Protection of trade secrets in arbitration proceedings - comparative analysis*; Patrycja Maria Kuncman - *Sankcje administracyjne - istota i charakter prawny w doktrynie i orzecznictwie sądowym*; Artur Lis - *Zasady postępowania administracyjnego a prawo do dobrej administracji*; Joanna Mach - *Perspektywa przywrócenia instytucji obejścia prawa podatkowego*; Katarzyna Marchocka, Marcin Lachowicz - *Unikanie podwójnego opodatkowania spadków w kontekście migracji obywateli polskich*; Karol Rusin - *Sądowoadministracyjna ochrona podatnika*; Mateusz Sieńko - *Uprawnienia aplikantów radcowskich do występowania przed sądami po zakończeniu aplikacji. Uwagi na tle orzecznictwa sądowego*; Maksymilian Szeląg-Dylewski - *Problematyka kary grzywny za złożenie w złej wierze wniosku o wyłączenie sędziego na gruncie procedury sądowoadministracyjnej i cywilnej*.

Każdy artykuł posiada identyczną strukturę, składającą się ze wstępu, części właści-

wej, streszczenia, także w języku angielskim, bibliografii oraz noty o autorze.

Warto zwrócić uwagę na artykuł Pawła Dębowskiego, który omówił zasadę udziału czynnika społecznego w sprawowaniu sprawiedliwości w sprawach karnych. Autor w swoich rozważaniach przedstawiał wady i zalety instytucji ławnika. Z kolei Patrycja Lebień stwierdziła, że na kształt obecnie obowiązujących przepisów miał wpływ Kodeks Karny z 1932 r., który z kolei ukształtowany został przez ustawodawstwo państw zaborczych, oraz Kodeks Karny z 1969 roku. Instytucją sprzeciwu od aktu oskarżenia, która była znana w polskiej procedurze karnej pod rządami k.p.k. z 19 marca 1928 r. i została uchylona z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 27 kwietnia 1949 r. o zmianie przepisów postępowania karnego, zajęła się Aneta Michałek. W swoim artykule Marek Smarzewski porusza problem zgody dysponenta dobrem prawnym jako okoliczności wyłączającej bezprawność czynu. W większości doktryny polskiego prawa karnego zgodę tę zalicza się do kategorii tzw. kontratypów pozaustawowych. Justyna Szyszkowska-Rafalska podniosła, iż w okresie PRL-u konfiskata majątku orzekana m.in. za zbrodnie przeciwko interesom politycznym i gospodarczym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej stanowiła narzędzie represji ówczesnych władz. Została usunięta

z polskiego porządku prawnego w 1990 roku. Karolina Milka omówiła i porównała obecne instrumenty zaskarżania uchwał, czyli powództwo o uchylenie uchwały i powództwo o stwierdzenie jej nieważności z obowiązującym w kodeksie handlowym z 1934 r. powództwem o unieważnienie uchwały. Z kolei Monika Próbka przypomniała, że rozsądna długość postępowania musi być oceniana w świetle okoliczności danej sprawy w odniesieniu do następujących kryteriów: stopnia zawiłości sprawy, zachowania się organów właściwych do rozpoznania sprawy, postępowania skarżącego oraz znaczenia sprawy dla skarżącego. Celem pracy Łukasza Jurka było ukazanie możliwości świadczenia pracy przez osoby posiadające prawo do świadczeń emerytalnych lub spełniających kryteria do ubiegania się o takie świadczenia. Mateusz Sieńko omówił sytuację prawną aplikantów radcowskich po ukończeniu aplikacji w zakresie możliwości występowania w postępowaniu sądowym i administracyjnym.

W tym miejscu zasygnalizowano tylko przykładowe artykuły z niezwykle bogatego w treść zbioru. Publikacja powinna stać się lekturą studentów prawa i administracji oraz wszystkich chcących poszerzyć swoją wiedzę na temat współczesnych problemów wymiaru sprawiedliwości.

NOTA O AUTORZE

Artur Lis, dr, adiunkt Katedry Historii Prawa w Instytucie Prawa, Wydziału Zamiejscowego Prawa i Nauk o Gospodarce KUL w Stalowej Woli.